

धुलिखेल नगरपालिका

काभ्रेपलाञ्चोक, बागमती प्रदेश

स्थानीय राजपत्र

खण्ड: ४ संख्या: १

मिति: २०७७/०३/२१

भाग ३

धुलिखेल नगरपालिकाको होमस्टे संचालन तथा
ब्यबस्थापन कार्यविधि २०७७

कार्यपालिकाबाट पारित मिति: २०७७/०३/२१

प्रमाणिकरण मिति: २०७७/०३/२१

प्रस्तावना

नगरपालिका क्षेत्रमा बसोवास गर्ने सर्वसाधारणहरूमा स्वरोजगारीको अवसर सिर्जना गरी अर्थतन्त्रमा सुधार गर्दै समुदायको जीवनस्तर उकास्न तथा ग्रामिण तथा शहरी दिगो पर्यटनको विकास प्रवर्धनका लागि होमस्टे ब्यवसाय ब्यवस्थित गर्न बाञ्छनीय भएकोले धुलिखेल नगरपालिकाको संस्था दर्ता सम्बन्धी ऐन २०७५ को दफा १६ ले दिएको अधिकार अनुसार ×धुलिखेल नगरपालिका होमस्टे संचालन तथा ब्यबस्थापन कार्यविधि २०७७× तर्जुमा गरी जारी गरिएको छ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:

- १) यस कार्यविधिको नाम: ×धुलिखेल नगरपालिका होमस्टे संचालन तथा ब्यबस्थापन कार्यविधि २०७७× रहेको छ ।
- २) यो कार्यविधि धुलिखेल नगरपालिका क्षेत्रभर लागू हुने छ ।
- ३) यो कार्यविधि धुलिखेल नगर कार्यपालिकाले स्वीकृत गरेको मितिबाट लागू हुनेछ ।

२. परिभाषा: विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा:

- (क) नगरपालिका: भन्नाले धुलिखेल नगरपालिका लाई सम्झनु पर्छ ।
- (ख) निजी होमस्टे: भन्नाले ग्रामिण तथा शहरी क्षेत्रमा एकल रूपमा दर्ता गरी निजी स्तरमा संचालीत होमस्टेलाई निजी होमस्टे सम्झनुपर्छ ।
- (ग) प्रमुख: भन्नाले नगरपालिकाको प्रमुखलाई सम्झनुपर्छ ।
- (घ) सामुदायिक होमस्टे: भन्नाले ग्रामिण क्षेत्रमा एउटै वस्ती भित्र कम्तीमा पाँच वटा अलग अलग स्वामित्व भएका घरधनीले सामुहिक रूपमा व्यवस्थापन गरी संचालन गरिएको होमस्टेलाई सामुदायिक होमस्टे सम्झनु पर्छ ।
- (ङ) होमस्टे: भन्नाले पर्यटकलाई आफ्नै घर समुदायमा आवास खाना तथा अन्य पर्यटकीय सेवा प्रदान गर्ने उद्देश्यले निजि वा सामुदायिक रूपमा सञ्चालन गरिएको घरबास सेवा सम्झनु पर्नेछ ।

(च) होमस्टे व्यवस्थापन तथा संचालन समिति भन्नाले दफा ९ बमोजिम गठन भएको समिति सम्झनु पर्नेछ ।

3. उद्देश्य: होमस्टे संचालनका मुख्य उद्देश्य देहाय बमोजिमका हुनेछन ।

(क) होमस्टे संचालन गरी पर्यटन क्षेत्रको प्रतिफल ग्रामिण समुदाय पिछडिएका जनजाती तथा आदिवासी समुदायमा पुराउने

(ख) ग्रामीण क्षेत्रका जनतालाई पर्यटन व्यवसाय तथा सेवामा उन्मुख गराउने,

(ग) ग्रामीण तथा सहरी स्थानीय समुदायको आयश्रोत बृद्धि गरी जीवनस्तर सुधार गर्ने,

(घ) होमस्टेमा आवास र खाने सुविधाका अतिरिक्त पर्यटकलाई सुलभ, सरल र सहज वातावरणमा स्थानीय जनजीवन, स्थानीय परिकार रितीरिवाज, कला, संस्कृति रहनसहन स्थानीय पर्यटकीय क्षेत्र आदिको बारेमा अनुभव हासील गर्ने मौका दिने,

(ङ) ग्रामिण पर्यटनमा रमाउने पर्यटकलाई सहज वसोवासको व्यवस्थापन गरी गाउँका ऐतिहासिक, धार्मिक र रमणीय स्थानको बारेमा जानकारीदिने,

(च) फोहरमैलाको उचित व्यवस्थापन गरी स्वच्छ गाँउ तथा शहरको निर्माण गर्ने,

(छ) गाँउका युवाहरूलाई गाउँमानै स्वरोजगार सिर्जना हुने खालको कार्यहरू जस्तै प्रकृति पथप्रदर्शक, हस्तकला, अर्गानिक खेतीमा उन्मुख गराउने,

(ज) समुदायमा संग्राहलय तथा साँस्कृतिक घरको निर्माण गरी पर्यटकलाई आकर्षित गर्ने वातावरण सिर्जना गर्ने ।

4. होमस्टेको वर्गीकरण:

(क) सामुदायिक होमस्टे: यस कार्यविधिको अनुसूची २ मा उल्लेखित कार्यविधि पुरा गरी अलग अलग स्वमित्व भएका एउटै वस्ति भित्रका कम्तीमा पाँच वटा घरधनीले सामुहिक व्यवस्थापन गरी संचालन गरेको होमस्टेलाई सामुदायिक होमस्टे मानिन्छ ।

(ख) निजी होमस्टे: कुनै व्यक्तिले एकल रूपमा दर्ता गरी निजी स्तरमा सञ्चालित होमस्टेलाई निजी होमस्टे मानिनेछ ।

5. दर्ताका लागि निवेदन दिने:

1) होमस्टे संचालन गर्न चाहने ब्यक्ति वा समुदायले देहाय बमोजिमका कागजात सहित अनुसूची १ बमोजिमको ढाँचामा नगरपालिकामा निवेदन दिनुपर्नेछ ।

(अ) सामुदायिक होमस्टेको लागि:

(क) कम्तीमा पाँचजना घरधनीले आ-आफनो घरमा सामुहिक रूपमा होमस्टे संचालन गर्न सहमत भएको लिखित प्रतिव ता पत्र,

(ख) वडा कार्यालयको सिफारिस पत्र,

(ग) जग्गाधनी प्रमाणपूर्जा वा पैतृक सम्पत्ती यकिन हुने प्रमाण वा मञ्जुरीनामा वा भाडामा भए कम्तीमा १० बर्षको जग्गा भाडा सम्झौता पत्रको प्रतिलिपि

(घ) शहरी क्षेत्रभित्र भएमा नक्सापासको प्रतिलिपि,

(ङ) होमस्टे संचालकहरूको नागरिकता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि

(च) सामुदायिक होमस्टे संचालन गर्न प्रस्तावित विनियम

(आ) निजी होमस्टेको लागि:

(क) वडा कार्यालयको सिफारिस पत्र,

(ख) जग्गाधनी प्रमाणपूर्जा वा पैतृक सम्पत्ती यकिन हुने प्रमाण वा मञ्जुरीनामा वा भाडामा भए कम्तीमा १० बर्षको जग्गा भाडा सम्झौता पत्रको प्रतिलिपि

(ग) शहरी क्षेत्रभित्र भएमा नक्सापासको प्रतिलिपि,

(घ) होमस्टे संचालकको नागरिकता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि

2) उपदफा १ बमोजिमको निवेदन प्राप्त भएपछि नगरपालिकाबाट अनुगमन टोली वनाइ अनुसूची २ बमोजिमको मापदण्ड पुरा भए/नभएको निरीक्षण गरी प्रतिवेदन पेश गर्नु पर्नेछ ।

3) कार्यविधि पुरा भएको प्रतिवेदन प्राप्त भएमा नगरपालिकाले तोके बमोजिम शुल्क लिई अनुसूची ३ बमोजिम होमस्टे संचालनको प्रमाण-पत्र दिनु पर्ने छ ।

4) कार्यविधि पुरा नगरेका होमस्टेको हकमा निरीक्षण टोलीको प्रतिवेदन अनुसार आवश्यक सुधार गर्ने समय दिनेछ र पुनः स्थलगत निरीक्षण गरी अनुसूची ३ बमोजिम दर्ता गरी प्रमाणपत्र दिनु पर्नेछ ।

6. होमस्टे दर्ताको लागि न्यूनतम मापदण्डहरू

- 1) होमस्टे दर्ताको लागि देहाय बमोजिमको न्यूनतम मापदण्ड पुरा गर्नु पर्नेछ ।
  - (क) पाहुनाको लागि हरेक घरमा कम्तीमा एक कोठा र दुई बेड भएको हुनु पर्ने र बढीमा चारकोठा र आठ बेड मात्र राख्न पाइने,
  - (ख) शौचालय र स्नानगृहको अनिवार्य व्यवस्था हुनपर्ने,
  - (ग) घरायसी र वातावरणीय सरसफाइको राम्रो व्यवस्था हुनु पर्नेछ र फोहरमैला व्यवस्थापनको लागि कुहिने तथा नकुहिने फोहरको छुटाछुट्टै व्यवस्था भएको हुनपर्ने ,
  - (घ) सेवा सुविधा गुणस्तरको आधारमा खानपानका वस्तुहरू र आवासको आधारमा औचित्यपूर्ण मूल्य सहितको मेनुको व्यवस्था भएको हुनुपर्ने
  - (ङ) संचारका न्यूनतम सुविधाहरू जस्तै टेलिफोन वा इन्टरनेटको व्यवस्था भएको हुनु पर्ने,
  - (च) मुसा, लामखुट्टे, उडुस, उपियाँ आदिबाट सुरक्षित हुनु पर्ने दुर्गन्ध वा गाई भैसीको गोठबाट टाढा हुनु पर्ने, सामुदायिक रूपमा प्राथमिक उपचारको व्यवस्था हुन पर्ने, खुला नाली र ढल हुन नहुने ।
- 2) होमस्टे दर्ताको लागि आवश्यक अन्य मापदण्ड अनुसूची २ बमोजिम हुने छ ।

7. होमस्टेका मुख्य पर्यटकीय क्रियालकलापः

- 1) होमस्टे संचालकले मनोरञ्जनका लागि पाहुनाका चाहना अनुसार स्थानीय क्षेत्रमा संचालन हुने साँस्कृतिक कार्यक्रम र परम्परागत खेलमा सहभागी गराउने,
- 2) पाहुनाको चाहना अनुसार आफ्नो क्षेत्रमा भएको पार्क, जंगल, कृषिफर्म, ट्रेकिङ्ग, इकोटेकको अवलोकन, अध्ययन तथा सिकाई केन्द्र, संग्रहालय, गाउँ अवलोकन आदि व्यवस्थापन गर्नुपर्ने ,

3) उपदफा १ र २ मा लेखिएको बाहेक होमस्टेले देहाय बमोजिम कार्यक्रमको आयोजना गर्नु पर्नेछ ।

- (क) स्थानीय प्रचलन अनुसार फूलमाला का साथ पर्यटक स्वागतको व्यवस्था गर्ने,
- (ख) पर्यटकहरूलाई सामुदायिक भवन वा खुला ठाउँमा मौलिक परम्परा वा संस्कृतिमा आधारित सांस्कृतिक कार्यक्रमहरूको प्रस्तुती, मेला जात्रा जस्ता गतिविधिहरू आयोजना गरी सहभागी गराउने,
- (ग) सांस्कृतिक सम्पदा, संग्रहालय, घरेलु तथा हस्तकला सामग्री उत्पादन केन्द्र, रमणीय क्षेत्रको श्यावलोकन, झरना, जंगल, वन्यजन्तु तथा चरा अवलोकन आदिको व्यवस्था गर्ने,
- (घ) स्थानीय कृषि, घरेलु तथा हस्तकला प्रविधिमा सहभागी गराई पर्यटक तथा स्थानीय जनता बीच जीवनशैली, कला संस्कृति, भेषभुषा आदि विषयमा अवलोकन, अनुभव तथा ज्ञानको आदान प्रदान गराउने,
- (ङ) होमस्टेमा बस्ने पर्यटकहरूलाई गाउँघरमा उत्पादित स्थानीय परिकार खाना खुवाई फरकपनको अनुभूती दिने
- (च) पर्यटकहरूलाई होमस्टेमा रहँदा उत्कृष्ट अतिथ्यता सहित पारिवारिक वातावरणमा बसिरहेको अनुभव दिलाउने,
- (छ) स्थानीय उत्पादन र संस्कृति झल्कने मायाको चिनो र फूल माला सहित पर्यटकलाई विदाई गर्ने,
- (ज) पर्यटक होमस्टेबाट विदाई भएपछि एक पटक उनिहरू गन्तव्यमा पुगे नपुगेको जानकारी लिने

8. होमस्टे दर्ता भएपछि पुरा गर्नुपर्ने अन्य मापदण्डहरू: होमस्टे सञ्चालकले दर्ता पश्चात पुरा गर्नुपर्ने अन्य मापदण्डहरू देहाय बमोजिम हुनेछन्,

- (क) सुरक्षा निकायसँग समन्वय गरी पर्यटक सुरक्षा व्यवस्था मिलाउन पर्ने
- (ख) पर्यटकको स्वास्थ्य स्थितिको पूर्व जानकारी लिई सोही बमोजिमको खानपानको व्यवस्था गर्नुपर्ने तथा पर्यटक विरामी भएमा स्थानीय स्वास्थ्य चौकी वा अस्पतालसँग समन्वय गरी उपचारको व्यवस्था गर्ने,

- (ग) सामुदायिक होमस्टेको लागि कम्तिमा एक सामुदायिक भवन वा हलको व्यवस्था हुनु पर्ने,
- (घ) हरेक वर्ष लेखा परीक्षण गराउने र पर्यटकको तथ्यांक ब्यवस्थित गरी राख्नुपर्ने,
- (ङ) त्येक वर्षको पौष मसान्तसम्म आन्तरिक राजश्व बिभाग अन्तर्गतका कार्यालयबाट कर चुक्ता गर्नु पर्ने
- (च) हाल सञ्चालित संघीय सरकारका बिभिन्न निकायमा दर्ता भएका होमस्टे समेत कर चुक्ता गरी अन्य आवश्यक विवरण सहित नगरपालिकामा दर्ता गर्नु पर्ने,
- (छ) होमस्टेको बार्षिक प्रतिवेदन र आर्थिक प्रतिवेदन नगरपालिकाको सम्बन्धित शाखामा पेश गर्नुपर्ने,
- (ज) होमस्टेमा आउने पर्यटकलाई सम्भव भए सम्म प्राकृतिक चिकित्सा लगायत अन्य गतिविधिहरू संचालन गरी बसाई दिन लम्ब्याउन पहल गर्नु पर्ने,
- (झ) होमस्टेको मूल मर्म विपरित वा होटल लजको आकारमा चलेको पाईएमा उक्त होमस्टे खारेज हुने भएकाले त्यस्ता होटल ब्यवसायी यथाशीघ्र कम्पनीको रुपमा दर्ता हुनुपर्ने ।

९. होमस्टे व्यवस्थापन तथा सञ्चालन समिति:

१) सामुदायिक होमस्टे संचालन गर्नका लागि संचालकले साधरण सभा वा भेला गरी सोही सभाबाट देहाय बमोजिमको होमस्टे व्यवस्थापन तथा संचालन समिति गठन गर्नु पर्ने छ ।

(क)	समुदायका सदस्यहरूबाट एक जना	-अध्यक्ष
(ख)	समुदायका सदस्यहरूबाट एक जना	-उपाध्यक्ष
(ग)	समुदायका सदस्यहरूबाट एक जना महिला	-सदस्य
(घ)	समुदायका सदस्यहरूबाट एक जना	-सदस्य
(ङ)	समुदायका सदस्यहरूबाट एक जना	-सदस्य सचिव

- 2) दफा (१) बमोजिमको समितिको अध्यक्ष वा उपाध्यक्ष मध्ये एक जना महिला अनिवार्य हुनुपर्नेछ ।
- 3) होमस्टेमा सहभागी हुने घर संख्याको आधारमा समावेशी हुने गरी समुदायले थप ६ जना सम्म सदस्यको चयन गर्न सक्नेछ ।
- 4) होमस्टे व्यवस्थापन तथा सञ्चालक समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः
  - (क) आगन्तुकहरुलाई पर्यटकीय क्रियाकलापहरु गर्न पर्यटक र संचालकहरुले पालना गर्नुपर्ने आचार संहिताको बारेमा जानकारी गराउने,
  - (ख) आगन्तुक पाहुनाको स्वागत तथा आवासको व्यवस्था मिलाउने ।
  - (ग) पाहुनाको दर्ता तथा रेकर्डको व्यवस्था गर्ने,
  - (घ) आय व्ययको श्रेस्ता ब्यवस्थित र दुरुस्त राख्ने,
  - (ङ) त्येक होमस्टे र ग्रामीण क्षेत्रको सरसफाई तथा अन्य ब्यबस्थापन पक्षको नियमित अनुगमन गर्ने,
  - (च) स्थानीय पर्यटन प्याकेजहरुको निर्माण र प्रचार प्रसार गर्ने,
  - (छ) स्थानीय प्रवधी, ज्ञान सीप, वातावरण, परम्परा, शैली,भेषभुषाकला तथा संस्कृतिको खोजी तथा संरक्षण गर्ने,
  - (ज) नेपाली सांस्कृतिक कार्यक्रम हरुको प्रर्दशन र व्यवस्थापन गर्ने,
  - (झ) पाहुनाको स्वास्थ्योपचार, अन्य आकस्मिक सेवाको ब्यबस्थापन र समन्वय गर्ने ,
  - (ञ) होमस्टे जाने पथ चिन्ह तथा लोकेसन म्याप तयार गरी आवश्यक स्थानमा राख्ने,
  - (ट) पर्यटन आवास गृहमा उपलब्ध हुने सेवा सुविधाको गुणस्तस्को आधारमा मेनु र मुल्य निर्धारणमा एकरूपता कायम गर्ने साथै प्रत्येक होमस्टे संचालकको घरमा देहाय बमोजिमको न्यूनतम संक्षिप्त विवरण सहितको बोर्ड राख्न लगाउने ।

होमस्टेको नाम:

फोन नं.:

दर्ता नं.:

इमेल :

- (ठ) त्येक आर्थिक बर्ष समाप्त भएको २ महिना भित्र अनुसूची ५ बमोजिम पाहुना संख्या, प्रमुख क्रियाकलाप आय व्यय देखिने बार्षिक प्रतिवेदन नगरपालिकामा पठाउनु पर्ने,
- (ड) नगरस्तरीय होमस्टे समितिसंग नियमित सम्पर्क र संचार गर्ने,
- (ढ) अनुसूची ४ बमोजिमको पाहुनाका लागि आचारसंहिता पाहुनाले देखे स्थानमा राख्नु पर्ने,
- (ण) होमस्टे विकास, वर्धन तथा व्यवस्थापनका लागि अध्ययन, अवलोकन भ्रमण जस्ता कार्य गर्ने,
- (त) कुनै निकायबाट प्राप्त सहयोगको उपयुक्त ठाउँमा लगानी गर्ने,
- (थ) विभिन्न निकायहरूको समन्वयमा होमस्टे, पथ प्रदर्शन, फोहरमैला व्यवस्थापन जस्ता तालिमहरूको आयोजना गर्ने,
- (द) होमस्टेको विकास, प्रवर्धन तथा व्यवस्थापनका लागि आवश्यक अन्य कार्यहरू गर्ने ।

10. नगरस्तरीय होमस्टे समन्वय समिति:

- 1) नगरपालिकाले होमस्टेको माध्यमबाट पर्यटन विकास, प्रवर्धन र समन्वय गर्नको लागि एक होमस्टे समन्वय समितिको गठन गर्न सक्नेछ ।
- 2) नगरपालिकाको प्रमुख वा निजले तोकेको कार्यपालिका सदस्य को संयोजकत्वमा सामुदायिक र निजी होमस्टे संचालकका तिनिधि र आवश्यक विषयगत शाखाका कर्मचारीहरू प्रतिनिधि रहने गरी ५ देखि ११ जना सम्मको नगरस्तरीय होमस्टे समन्वय समिति गठन गर्न सकिने छ ।
- 3) नगरस्तरीय होमस्टे समन्वय समितिको काम ,कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ:-
  - (क) होमस्टे व्यवस्थापन समितिहरू विच समन्वय र सहजिकरण गर्ने,
  - (ख) पूर्वाधार विकास र क्षमता अभिवृद्धि सम्बन्धी कार्य गर्ने,
  - (ग) आकास्मिक स्वास्थ्य सम्बन्धी सहयोग र समन्वय गर्न,
  - (घ) संभाव्य पर्यटकीय सम्पदाहरूको विवरण तयार गर्ने,

- (ड) पर्यटकको संचार तथा सुरक्षामा समस्या देखिएमा सहयोग गर्ने,
 (च) पर्यटन सूचना केन्द्रको स्थापना गर्ने र अभिलेख व्यवस्थित गर्ने,
11. पर्यटन पूर्वाधार विकास योजनामा सहयोग सम्बन्धी व्यवस्था:
 होमस्टेमा पर्यटन पूर्वाधार विकास तथा संरक्षण सम्बन्धी योजनामा नगरपालिकाले आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग गर्न सक्नेछ ।
12. अनुगमन तथा निरीक्षण सम्बन्धी व्यवस्था:
- 1) नगरपालिका वा अन्य तोकिएको निकायले आवश्यकता अनुसार समय समयमा होमस्टे व्यवस्थापन तथा संचालन समितिका कार्यहरू तथा प्रत्येक होमस्टेको अनुगमन तथा निरीक्षण गर्न सक्नेछ ।
  - 2) तोकिएको निकायबाट हुने अनुगमन तथा निरीक्षणको क्रममा तोकिएको मापदण्ड पुरा नगर्ने होमस्टे लाई मनासिव माफिकको म्याद दिई मापदण्ड पुरा गर्न लगाउनु पर्नेछ ।
  - 3) उपदफा २ बमोजिमको म्याद भित्र पनि मापदण्ड कायम गर्न नसकेको होमस्टेलाई निलम्बन वा खारेज गर्न सक्नेछ ।
  - 4) स्विकृत कार्यक्रम तथा वजेट अनुसारको कामको कार्यान्वयन को क्रममा र कार्य सम्पन्न भएपछि सम्बन्धित निकाय बाट अनुगमन तथा निरीक्षणको काम हुनेछ ।
  - 5) कुनै होमस्टे संचालकले कार्यविधि पालना नगरेको वा सो सम्बन्धी गुनासो आएमा नगरबाट कुनै पनि समयमा निरीक्षण गरी आवश्यक निर्देशन दिन सकिनेछ । सो निर्देशनको पालना गर्नु होमस्टे संचालकको कर्तव्य हुनेछ ।
  - 6) होमस्टेको संचालकहरू अवाञ्छनीय गतिविधिमा संलग्न भएको पाईएमा उक्त होमस्टे को कानुन बमोजिम कारवाही सहित दर्ता खारेजी हुनेछ ।

13. नविकरण:

1) सामुदायिक तथा निजी होमस्टे संचालकले देहाय बमोजिमको कागजात संलग्न गरी हरेक वर्ष होमस्टे नविकरणको लागि नगर कार्यपालिकाको कार्यालयले तोकिए बमोजिम को रकमका रसिद काटी निवेदन दिनु पर्नेछ ।

(क) नविकरण अवधिसम्मको लेखा परिक्षण प्रतिवेदन, प्रगति प्रतिवेदन, र होमस्टेले पर्यटकलाई प्रदान गरेको सेवाको विवरण,

(ख) सामुदायिक होमस्टेको हकमा होमस्टे व्यवस्थापन तथा संचालक समितिको प्रगति प्रतिवेदन (पर्यटक पूर्वाधार विकास कार्यक्रम संचालन गरेको भए सो को समेत प्रगति विवरण)

(ग) सामुदायिक होमस्टेको हकमा माथिको विवरण सहित व्यवस्थापन समितिको निर्णय को प्रतिलिपि,

2) उपदफा १ बमोजिमको नविकरणको लागि निवेदन पर्न आएमा नगरकार्यपालिका को कार्यालय ले होमस्टे निरीक्षण गरी कार्यविधि पुरा भएकाको हकमा होमस्टे नविकरण गर्नेछ । र पुरा नभएको हकमा नविकरण हुने छैन ।

14. प्रचार प्रसार तथा बजारीकरण: होमस्टेको होडिड बोर्ड, साइन बोर्ड, ब्रोसियर, पोष्टर , जस्ता प्रचार प्रसारका सामग्रीहरुको उत्पादन, बेभसाइट, पत्रपत्रिका, रेडियो, टेलिभिजन, उत्सव, मेला, महोत्सव, गैर आवासीय नेपालीसंग सहकार्य, टुर अप्रेटर तथा पत्रकारहरुलाई परिचयात्मक भ्रमण, प्याकेजको निर्माण तथा विक्री जस्ता क्रियाकलापहरु पर्यटन सम्बन्धी स्थानीय कार्यलय तथा संस्था र नगरपालिकाले निजी क्षेत्रका ट्राभल तथा ट्रेकिङ एजेन्सी संग सहकार्य गरी होमस्टेको प्रचार प्रसार तथा बजारीकरण गर्न सक्नेछ ।

15. विविध: (१) कुनै उत्सव, धार्मिक मेला हुने स्थान र समयमा आउने पर्यटक, दर्शनार्थी तथा तीर्थालुहरुको वसोबास र खानपिनको बन्दोबस्त मिलाउन होमस्टे संचालकको लागि स्थानीय समुदाय समेतको सहभागितामा अनुरोध भएमा यस मापडण्डको अधिनमा रहि संचालन अनुमति दिन सकिने छ ।

- 2) होमस्टेमा ट्राभल एजेन्सी मार्फत आउने पर्यटकको वीमा गराउने जिम्मेवारी सम्बन्धित ट्राभल एजेन्सीको हुनेछ । व्यक्तिगत रूपमा आउने पर्यटकहरूको वीमा गर्ने जिम्मेवारी सम्बन्धित पर्यटकको नै हुनेछ ।
- 3) होमस्टे सञ्चालन गर्ने संचालकले प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम नेपाल राष्ट्र बैंक को पूर्व स्वीकृती लिएर मात्र विदेशी मुद्रको कारोवार गर्नु पर्नेछ ।
- 4) होमस्टे संचालन सम्बन्धी आधारभूत तालिम तथा प्रशिक्षणहरू विभिन्न आधिकारीक संस्थाबाट प्राप्त गर्न सकिनेछ ।
- 5) पर्यटकीय गतिविधिमा नै असर पर्ने गरी नाजायज काम (ठगी, चोरी, महिला हिंसा, निकृष्ट बालश्रम, बाल यौन शोषण लगायत सबैखाले बाल हिंसा र अमानवीय ब्यवहार, वन्यजन्तुको शिकार, अवैध बन पैदावारको कारोवार) गरेको भनि निवेदन पर्न आई सो कसुर ठहर भएमा वा अनुगमनको क्रममा प्रमाणित भएमा त्यस्तो होमस्टेको सदस्यलाई पुनःहोमस्टे संचालन गर्न नपाउने गरी निजको दर्ता खारेज गर्न सकिने छ ।

अनुसुची १

(दफा ५ को उपदफा १ संग सम्बन्धित)

होमस्टे दर्ताका लागि दिइने निवेदन

श्री नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

धुलिखेल, काभ्रेपलाञ्चोक ।

म/हामीहरुले ..... वडा नं.: .....टोल/गाँउ

.....मा संचालन गर्न लागेको

.....होमस्टेलाई होमस्टे संचालनतथा

व्यवस्थापन कार्यविधि २०७७ बमोजिम निजी र सामुदायिक होमस्टेको रूपमा दर्ता गरी

पाउन निवेदन गर्दछु/ गर्दछौं । म/हामीहरुले होमस्टे संचालन तथा व्यवस्थापन

कार्यविधि २०७७ को अधिनमा रहि आफ्नो होमस्टे संचालन गर्दछु/गर्नेछौं ।

निवेदकको

नाम थर.....

दस्तखत.....

ठेगाना.....

मिति .....

संलग्न कागजातहरु

- 1) होमस्टे संचालन गर्ने निवेदकको नागरिकताको प्रमाण पत्रको प्रतिलिपिहरु,
- 2) होमस्टे संचालन गर्ने प्रत्येक घरधनिको जग्गाधनी प्रमाण पूर्जा वा पैत्रक सम्पती भल्कने प्रमाण वा मञ्जुरीनामा वा भाडामा लिएको भए सो को संज्ञौताको प्रतिलिपि ।
- 3) त्येक घरधनीले होमस्टे संचालन गर्न मञ्जुरी गरेको कागजात सहित होमस्टे व्यवस्थापन तथा संचालक समितिको निर्णयको प्रतिलिपि
- 4) व्यवस्थापन समिति गठन तथा दर्ता गर्ने सम्बन्धी स्थानीय भेलाको निर्णय ।
- 5) सम्बन्धित वडाको सिफारिस ।
- 6) आधारभूत प्रशिक्षण लिएको भए सो को प्रमाण पत्रको प्रतिलिपि ।
- 7) फोटो २ प्रति

होमस्टे यूनिटहरु दर्ता हुने ब्यक्तिहरुको विवरण

संचालकको नाम थर

पद

ठेगाना

सम्पर्क नं

अनुसूची २

दफा ५ को उपदफा २ र दफा ६ को उपदफा २ संग सम्बन्धी

होमस्टे संचालनका आधारभूत मापदण्डहरू

१) होमस्टेका लागि घर, कोठा र शैया:

- (क) सहज पहुँचका लागि बाटोको प्रवन्ध भएको, घरहरू मौलिक संस्कृति झल्कने हावा, हुरी, जंगली जनावर आदिबाट सुरक्षित हुन पर्ने, खुला, हिलो तथा धुलो रहित सफा सुगंध हुनु पर्नेछ ।
- (ख) होमस्टेमा पाहुनाको लागि कम्तीमा एउटा अलगगै कोठा हुनु पर्नेछ ।
- (ग) होमस्टे संचालन गर्ने एक घरमा बढीमा ४ कोठा पर्यटकको लागि छुट्याउनु पर्नेछ ।
- (घ) एउटा कोठामा बढीमा २ वटा मात्र ओछ्यान रहनु पर्नेछ । ओछ्यान कम्तीमा ६.५ फिट लम्बाई र ३ फिट चौडाइको हुनु पर्नेछ ।
- (ङ) भुईमा पार्केट, कार्पेट, राडी वा सफा गुन्द्री ओछ्याएको हुनुपर्नेछ ।
- (च) ढोकामा खुट्टा पुछ्ने डोरम्याट भएको हुनुपर्नेछ ।
- (छ) उपयुक्त स्थानमा कपडा झुण्डाउने व्यवस्था भएको हुनुपर्नेछ ।
- (ज) कोठामा पर्याप्त विजुली बत्ती वा लालटिन वा मैन बत्ती वा टुकी पानस वालने व्यवस्था हुनुपर्नेछ ।
- (झ) सुत्ने कोठामा धुवाँ आउने हुनुहुदैन ।
- (ञ) भान्सा कोठा र भर्याड. कोठा पर्यटक सुताउनको लागि प्रयोग हुनु हुदैन ।
- (ट) सुत्ने कोठामा राम्रा (राम्रा दृश्य र स्थानीय संस्कृति झल्कने) तस्विरहरू भएमा राम्रो हुनेछ ।
- (ठ) फोहर फाल्ने एउटा टोकरी (डस्वीन) को व्यवस्था गरेको हुनुपर्नेछ ।
- (ड) प्रत्येक पाहुनाका लागि एकजोर चप्पलको व्यवस्था हुनु पर्नेछ ।
- (ढ) भित्तामा एउटा अर्धकदको ठुलो ऐना झुण्डाएर राखेको हुनुपर्नेछ ।

- (ण) पर्यटकले पालना गर्नुपर्ने अनुसूची ४ बमोजिमका आचार संहिता प्रष्ट देखिने गरी उपयुक्त स्थानमा टाँस्नु पर्नेछ र सो आचार संहिताको वारेमा पाहुनालाई सुरुमै जानकारी दिनुपर्नेछ ।
- (त) मेनुमा उल्लेख भए वाहेकका अन्य क्रियाकलाप र सेवामा पर्यटकहरूलाई अतिरिक्त शुल्क तिर्न बाध्यपार्नुहुदैन ।
- 2) शौचालय र स्नान घर:
- (क) सुविधायुक्त अपांग तथा बाल मैत्री र सफा शौचालय हुनु पर्नेछ ।
- (ख) होमस्टे संचालन गर्ने घर वा समुदायले नुहाउनको लागि सुविधायुक्त र सफा स्नान घरको व्यवस्था मिलाउन पर्नेछ ।
- (ग) स्नान घरमा पानीको वाल्टी, मख, सावुन, रुमाल आदि आधारभूत वस्तुहरू हुनुपर्नेछ ।
- 3) भान्छा कोठा र खानाखाने व्यवस्था:
- (क) पाहुना राख्ने घर र कोठा नजिक गाई भैसी अथवा भेडा बाखा, सुँगुर । कुखुरा आदि बाधन र पालन पाईने छैन ।
- (ख) धेरै धुँवा नहुने भान्छा (उन्नत वा सुधारिएको चुलो) भएको हुनु पर्नेछ ।
- (ग) पानीको सुविधा मिलाउन पर्ने र खाने पानी फिल्टर गरेर वा उमालेर मात्र दिने गर्नु पर्नेछ ।
- (घ) स्थानीय खानाका परिकारलाई स्वास्थ्यकर ढंगले पकाउने र खुवाउने प्रवन्ध हुनु पर्नेछ ।
- (ङ) सानो तथा मौलिक खालको डाईनिगं टेवलको पनि व्यवस्था भएमा राम्रो हुनेछ ।
- (च) खानाको परिकारको सकभर पूर्ण विवरण तथा मूल्य निर्धारण गरिएको (मेनु) भएको हुनु पर्नेछ ।
- 4) स्वास्थ्य, सरसफाई तथा सुरक्षा:
- (क) बास बस्ने कोठा तथा सुत्ने विस्तारामा किरा, लामखुट्टे आदिबाट सुरक्षित भएको हुनु पर्नेछ ।

- (ख) सामुदायिक रूपमा प्राथमिक उपचारको ब्यबस्था हुनुपर्ने, खुला नाली र ढल नभएको हुनु पर्नेछ ।
- (ग) वातावरण मैत्री कृषि, पर्यटन क्रियाकलाप, पर्यटकीय सम्पदाको संरक्षण, सार्वजनिक शौचालयको व्यवस्था, फूलवारी र बृक्षारोपण गरी हरियाली हुनुपर्नेछ ।
- 5) अन्य:
- (क) यथासंभव अग्नी नियन्त्रणको व्यवस्था हुनुपर्नेछ ।
- (ख) यथासंभव एउटै प्रकृतिको रंग प्रयोग गरी सामुदायिक होमस्टेको पहिचान गराउन पर्नेछ ।
- (ग) समुदायमा बिपद् व्यवस्थापनको आवश्यक सामग्री तथा पूर्वतयारी गर्नुपर्नेछ ।

अनुसूची ३
(दफा ५ (३ र ४) संग सम्बन्धित)

धुलिखेल नगरपालिका
नगरकार्यपालिकाको कार्यालय,
धुलिखेल, काभ्रेपलाञ्चोक
बागमती प्रदेश, नेपाल

होमस्टे सञ्चालन प्रमाण-पत्र

प्रमाणपत्र संख्या:

मिति: .....

..... लाई धुलिखेल नगरपालिका होमस्टे संचालन तथा ब्यबस्थापन कार्यविधि, २०७७ मा व्यवस्था भए अनुसार सामुदायिक / निजि होमस्टेका पमा दर्ता /नविकरण गरी यो प्रमाणपत्र प्रदान गरिएको छ ।

१) सदस्यको नाम:

२) ठेगाना:

३) मान्य अवधि: .....

प्रमाणपत्र जारी गर्ने अधिकारी

नाम:

पद:

हस्ताक्षर:

मिति:

HOME STAY OPERATION CERTIFICATE

HOME STAY OPERATION CERTIFICATE

..... home stay is registered /renewed as a community / private home stay under home stay operation management Stander 2076 B.S.

1. Name of the owner:
2. Address of the owner:
3. Validupto.....

Chief Administrative Officer

नविकरण

नविकरण गर्ने अधिकारी	नविकरण गरेको मिति	नविकरण मान्य अबधि	नविकरण दस्तुर र भौचर नं र मिति	नविकरण गर्ने अधिकारी

शर्तहरू:

- व्यवस्थापन समितिसंग समन्वय गरी पर्यटकहरूलाई बसोबासको व्यवस्था गर्नुपर्ने छ ।
- चलन चल्तीको वा निर्धारित मूल्यभन्दा बढी मूल्य लिनु हुदैन ।
- स्थानीय समाजिक सांस्कृतिक वातावरणलाई असर पर्ने खालका क्रियाकलापहरू गर्नु गराउनु हुदैन ।
- यो प्रमाणपत्र तथा अनुसूची ४ बमोजिमको आचारसंहिता सबैले देखे स्थानमा राख्नु पर्नेछ ।
- व्यवस्थापन समितिसंग समन्वय गरी प्रत्येक वर्ष प्रतिवेदन बुझाउनु पर्नेछ ।
- यो प्रमाणपत्र प्रत्येक १/१ वर्षमा नविकरण गराउनु पर्नेछ ।

अनुसूची ४

(दफा ९ (ठ) संग सम्बन्धित)

पाहुनाका लागि आचारसंहिता

१. होमस्टे व्यवस्थापकसँग नभएका खानेकुरा पेय पदार्थ तथा अन्य नभएका सुविधाहरू माग गर्नु हुँदैन ।
२. स्थानीय जनताहरूको घरभित्र वा बाहिर वा समुदायमा बाधा पुग्ने कार्य गर्नु हुँदैन ।
३. स्थानीय जनताको योग्यता वा क्षमता भन्दा बाहिरको कुनैपनि कुराहरू लेनदेन गर्नु हुँदैन ।
४. स्थानीय जनता समुदायलाई असर पर्ने खालका आमानीय गतिविधिहरू जस्तै: यौनजन्य दुर्व्यवहार, बालबच्चा बेचबिखन, महिला माथि दुर्व्यवहार आदि कार्यहरू गर्नु हुँदैन ।
५. स्थानीय जनसमुदायको कला संस्कृति, संस्कार तथा धार्मिक गतिविधिहरूको सदैव सम्मान गर्नु पर्दछ ।
६. अमानवीय कृयाकलाप वा अवैध गतिविधि स्थानीय जनता वा घर मालिकलाई दवाव दिनु वा उक्साउनु हुँदैन । घरायसी समय तालिका अनुसार आउने जाने समयको ख्याल गर्नु पर्दछ ।
७. अबैध लागु पदार्थ वा औषधिको प्रयोग, सेवन, कारोवार आदि कार्यमा संलग्न हुनु हुँदैन । किनकि यस्ता गतिविधिहरू कानूनद्वारा बर्जित गरिएका हुन्छन् ।
८. स्थानीय पर्यावरण तथा वातावरणको सदैव सम्मान गर्नु पर्दछ ।

अनुसूचि ५

(दफा ९ (ठ) संग सम्बन्धित)

आ.व. ....को

बार्षिक प्रतिवेदन

श्री धुलिखेल नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
धुलिखेल , काभ्रेपलाञ्चोक ।

होमस्टेको नाम:

ठेगाना:

सामुदायीक होमस्टे भए आवद्ध संख्या:

दर्ता नम्बर:

दर्ता मिति:

पर्यटक आवागमन संख्या र आय विवरण:

संख्या	महिना	पर्यटक संख्या	प्रमुख काम हरु	प्रमुख मुलुक	मासिक आय	कैफियत

- होमस्टे मार्फत पुऱ्याएको सेवा सुविधा हरु
- प्रचार प्रसार को विवरण
- आय व्यय को बार्षिक लेखापरिक्षणको प्रतिवेदन

नाम थर:

पद:

दस्तखत:

मिति:

अनुसूची ६

होमस्टे अनुगमन फारम
(दफा १२ संग सम्बन्धित)

1) होमस्टेको नाम:	6) सम्पर्क नं
2) ठेगाना:	7) कर्मचारी संख्या:
3) अध्यक्षको नाम:	8) कार्य समिति संख्या:
4) टेलिफोन नः	9) होमस्टेको प्रकार
5) कार्यालय प्रमुखको नाम:	

होमस्टे संचालन भएका घर धनिको नाम:

1)	9)
2)	10)
3)	11)
4)	12)
5)	13)
6)	14)
7)	15)
8)	16)

होमस्टेको स्थिति

सं.	छ	छैन	कैफियत
1)	सहज पहुँचका लागी वाटोको	प्रवन्ध भएको	.....
2)	पाहुनाको लागी	कम्तीमा एउटा अलग्गै कोठा भएको	.....
3)	एउटा घरमा बढिमा ४ कोठा मात्र पर्यटकलाई	छुटाएको	.....
4)	एउटा कोठामा २ वटा मात्र ओछ्यान रहेको	.....	.....
5)	भुईँमा कार्पेट वा राडी वा गुन्द्री ओछ्याएको	.....	.....
6)	ढोकामा खुट्टा पुच्छने डोर म्याट भएको	.....	.....
7)	नरम खालको सेतो तन्ना र सेतै खोल भएको	ओड्ने भएको	.....
8)	उपयुक्त ठाउमा कपडा झुण्डाउने व्यवस्था भएको	.....	.....
9)	कोठामा विजुली वत्ती वा लालटिन वा मैन वत्ती आदि को	प्रयास व्यवस्था भएको	.....
10)	सुत्ने कोठामा धुँवा नआउने व्यवस्था भएको	.....	.....
11)	भान्सा कोठा र भर्या मा पर्यटक हरुलाई सुताउने व्यवस्था	.....	.....
12)	सुत्ने कोठामा राम्रा राम्रा दृश्य र सास्कृति झल्कने तस्विर हरु रहेको	.....	.....
13)	फोहर राख्ने टोकरी (डस्टविन)को व्यवस्था भएको	.....	.....
14)	प्रत्येक पाहुनाका लागी एक जोर चप्पलको व्यवस्था भएको	.....	.....
15)	भित्तामा एउटा अर्धकद देखिने ठूलो ऐनाको व्यवस्था भएको	.....	.....
16)	आचार संहिताता प्रस्ट देखिने उपयुक्त स्थानमा राखेको	.....	.....
17)	मेनुमा रहेका बाहेक अन्य सेवामा पर्यटकहरुलाई अतिरिक्त शुल्क तिर्न वाध्य गरेको	.....	.....
18)	सुविधा युक्त अपांग तथा बालमैत्री र सफा शौचालय	.....	.....
19)	स्नान घरको व्यवस्था	.....	.....

- 20) स्नान घरमा पानीको बाल्टीन, मग ,सावन ,रुमाल जस्ता आधारभुत व्यवस्था
.....
- 21) पाहुना राख्ने घरकोठा नजिक गाई, भैसि, भेडा, बाखा, सुगँर ,कुखुरा बाधेको वा
पालेको.....
- 22) पानीको व्यवस्था र खानेपानी को फिल्टर गरेर वा तताएर खाने व्यवस्था
भएको.....
- 23) स्थानिय खानाका परिकारहरु स्वाथ्यकर ढंगले पकाउने र खुवाउने
बन्ध.....
- 24) खानाको विवरण तथा मूल्य निर्धारण गरिएको विवरण .....
- 25) बास बस्ने कोठा लामखुट्टे, किरा आदिबाट सुरक्षित भए नभएको .....
- 26) सामुदायीक रुपमा प्राथमिक उपचार को व्यवस्थाभए नभएको .....
- 27) यथासम्भव एउटै प्रकृतिको रंगरोगन भए नभएको.....
- 28) होमस्टे संचालक को राय .....

निरीक्षकको राय .....

अनुगमन कर्ताहरुको नाम र दस्तखत

नाम:	पद	दस्तखत
नाम	पद	दस्तखत
नाम	पद	दस्तखत

संस्थाको तर्फबाट सर्वेक्षण गर्दाको बखतमा उपस्थितको

नाम:	पद	दस्तखत
------	----	--------

आज्ञाले
तारानाथ लुईटेल
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत